

Punkt 7.

Godkendelse af etablering af whistleblowerordning

2019-036806

Borgmesterens Forvaltning indstiller, efter drøftelse i Direktørgruppen, at byrådet godkender, at der etableres en whistleblowerordning som beskrevet i sagsbeskrivelsen samt den vedlagte whistleblowerpolitik.

Beslutning:

Anbefales, idet det tilføjes, at der også vil være fokus på eventuelle bagudrettede hændelser, hvilket der vil blive gjort særligt opmærksom på overfor kommunens ansatte i forbindelse med implementeringen af ordningen.

Hans Henrik Henriksen var fraværende.

Sagsbeskrivelse

Magistraten besluttede den 7. januar 2019 (punkt 6), at der skulle udarbejdes forslag til etablering af en whistleblowerordning.

Whistleblowerordning

Det er vigtigt, at whistleblowerordningen ses som et supplement til den interne dialog og åbenhed. Medarbejderne bør derfor altid først overveje, om problemerne kan løses ved henvendelse til, f.eks. nærmeste leder, personaleafdeling eller tillidsrepræsentant.

En whistleblowerordning giver kommunens ansatte og samarbejdspartnere mulighed for at videregive information om ulovligheder eller alvorlige uregelmæssigheder i Aalborg Kommune uden at frygte for ansættelsesretlige eller kontraktretlige reaktioner. Whistleblowere har mulighed for at videregive oplysningerne med navn eller anonymt.

Fordelene ved en whistleblowerordning er bl.a., at medvirke til at højne niveauet i kommunens samlede virksomhed, at øge kommunens troværdighed udadtil, samt at styrke medarbejdernes tillid til, at der bliver taget hånd om eventuelle problemer på arbejdspladsen, der ikke naturligt drøftes i samarbejdssystemet.

Der kan imidlertid også være visse ulemper ved en whistleblowerordning bl.a.:

- at færre personer gør opmærksom på kritisable forhold med navns nævnelse,
- at ordningen kan opfattes som en opfordring til at indgive anonyme indberetninger, der kan være svære at vurdere troværdigheden af og undersøge nærmere,
- at ordningen kan skabe et dårligt arbejdsklima, hvis ansatte, f.eks. indberetter hinanden for mindre forseelser og skabe frygt for at blive "hængt ud" for mindre fejl og forsømmelser, der begås utilsigtet, samt,
- at ordningen kan misbruges til – f.eks. anonymt – at chikanere medarbejdere.

Whistleblowerpolitikken

Der er udarbejdet vedlagte forslag til whistleblowerpolitik for Aalborg Kommune.

Politikken beskriver bl.a.:

- formålet med ordningen,
- hvilke forhold, der kan indberettes,
- hvem, der kan indberette,
- rettighederne for dem, der indberetter forhold og for de personer, der bliver indberettet,
- samt forslag til organiseringen af ordningen.

Whistleblowerpolitikken er udarbejdet ud fra bl.a. de anbefalinger, der findes i betænkning om offentlig ansattes ytringsfrihed og whistleblowerordninger, herunder de beskrivelser, der findes af andre kommuners whistleblowerordninger.

Det foreslås, at der alene kan indberettes om alvorlige forhold, herunder strafbare forhold, grove eller gentagne overtrædelser af væsentlige interne regler/retningslinjer mv. Ved indberetninger om mindre alvorlige forhold vil den pågældende blive henvist til at benytte de almindelige kanaler (f.eks. nærmeste leder eller tillidsrepræsentanten).

For at sikre beskyttelse af medarbejderne mod repressalier eller lign. omfatter politikken 3 beskyttelsesforanstaltninger:

1. En registrering af, hvem, der anmoder om navnene på whistleblowerne. Ved anmodninger om navne på whistleblowerne orienteres direktøren for den relevante forvaltning.
2. Muligheden for, at enhver kan informere Juridisk Kontor i Borgmesterens Forvaltning, hvis det har haft negative konsekvenser for en selv eller en kollega, at man har videregivet oplysninger til whistleblowerordningen. I denne forbindelse bliver der en handlepligt for Juridisk Kontor til i disse tilfælde at orientere den ansvarlige direktør samt efter behov at følge op på, hvad der herefter foretages af direktøren.

3. Endelig rapporterer Juridisk Kontor i Borgmesterens Forvaltning om udfaldet af whistleblowerindberetninger og om evt. negative konsekvenser overfor whistleblowere til Magistraten.

Organisering

Whistleblowerordningen foreslås forankret i Juridisk Kontor i Borgmesterens Forvaltning. Kontorchefen for Juridisk Kontor er ansvarlig for at indberetningerne håndteres, herunder den indledende vurdering af, om indberetningen kan/skal undersøges nærmere, samt om sagen skal undersøges af den relevante forvaltning, det relevante personalekontor eller om Juridisk Kontor selv skal forestå undersøgelsen.

Såfremt en indberetning vedrører Juridisk Kontor, vicekommunaldirektøren, kommunaldirektøren eller borgmesteren håndteres sagen af Juridisk Afdeling i By- og Landskabsforvaltningen for at sikre uafhængighed.

Der er indgået en betinget aftale med Revisionsfirmaet PwC om en webbaseret-løsning til at håndtere indberetninger, hvor det er muligt at indberette anonymt.

Der vil blive oprettet en side på KLIK med information om ordningen, herunder forskellige vejledninger til personalet samt et link til løsningen hos PwC.

Whistleblowerordningen omfatter alle forhold, herunder også forhold, der ligger bagud i tid. I forbindelse med oprettelsen af siden på KLIK om whistleblowerordningen, og i den øvrige information til medarbejderne vil det blive oplyst, at ordningen ikke har en tidsmæssig grænse.

Der igangsæt et arbejde med at udarbejde retningslinjer for undersøgelse af whistleblowersager. Kontorchefen for Juridisk Kontor kan efter behov og erfaringer med ordningen ændre disse retningslinjer. Retningslinjerne vil ligeledes blive lagt på KLIK.

Evaluering af whistleblowerordning

Whistleblowerordningen skal evalueres af Magistraten primo 2021 med henblik på at afklare, om ordningen skal fortsætte. Magistraten vil modtage en afrapportering indeholdende erfaringer med ordningen og politikken, herunder antallet af indberetninger, hvor mange sager, der er undersøgt, hvilke forhold, der er afdækket, og om der har været ansatte, som har oplevet negative ansættelsesretlige konsekvenser af deres indberetninger.

Det skal bemærkes, at EU-Kommissionen i april 2019 har vedtaget et direktiv om en whistleblowerordning, der skal være med til at sikre håndhævelse af EU-lovgivningen ved at beskytte whistleblowere. Medlemslandene har to år til at vedtage lovgivning, der implementerer direktivet. Aalborg Kommune bliver således forpligtet til at have en whistleblowerordning om to år – dog med et andet indholdsmæssigt omfang.

Økonomi

Det forventes, at whistleblowerordningen årligt vil medføre udgifter på 35.000 kr. til drift af den webbaserede løsning, der håndterer indberetningerne.

Herudover forventes det, at der årligt vil være udgifter til ekstern bistand ved undersøgelse af indberetninger på ca. 200.000 kr. pr. år.

Udgifterne til whistleblowerordningen i 2019 forventes at kunne afholdes indenfor den eksisterende budgetramme.

Udgifterne til whistleblowerordningen i 2020 indgår i de kommende budgetdrøftelser i ultimo august i år.

Den videre proces

Whistleblowerordningen har været på dagsordenen i HMU den 13. februar 2019, og whistleblowerpolitikken (vedlagte bilag) har været sendt til HMUs medlemmerne forud for den politiske behandling.

Ordningen tages op til drøftelse på førstkommende HMU-møde i juni måned.

Bilag:

Whistleblowerpolitik